

ČESKÉ ZEMĚ PO HUSITSKÝCH VÁLKÁCH

V roce 1437 zemřel král **Zikmund Lucemburský**. Tím končí vláda rodu Lucemburků. Protože Zikmund Lucemburský neměl mužského potomka – rod Lucemburků vymřel po meči.

Na trůn nastupuje manžel Zikmundovy dcery, **Albrecht Habsburský** – velmi brzy zemřel a tou dobou byla jeho manželka těhotná. Narodil se jí syn **Ladislav**, který dostal přezdívku **Pohrobek** (narodil se po smrti svého otce).

Ladislav Pohrobek
(zvaný Holec)

Protože byl malý, nemohl vládnout – vládl za něj královský správce **Jiří z Poděbrad**. Ladislav pohrobek umírá velmi mladý, v 17 let. České království je bez následníka trůnu.

Jiří z Poděbrad
(zvaný husitský král)

V roce 1458 se stal českým králem **Jiří z Poděbrad**. Byl jediným králem, který nebyl královského původu, a králem, který byl zvolen českou šlechtou.

Byl to vynikající panovník, který posílil královskou moc, omezil moc šlechty, nastolil v zemi klid a pořádek. Došlo k hospodářskému rozvoji království.

Přišel s návrhem **mírové unie evropských států**. Jeho snaha se nesetkala s pochopením. Král Jiří nepřijal katolické náboženství, byl nazýván „**husitský král**“. Snažil se pokojné soužití katolíků a kališníků.

Již za svého života jednal s Jagellonci o nástupnictví na český trůn. Jiří z Poděbrad zemřel v roce 1471.

JAGELLONCI – polský královský rod

Vladislav Jagellonský
(zvaný král Dobře)

Po smrti Jiřího z Poděbrad nastoupil na trůn **Vladislav Jagellonský**. Byl velmi vzdělaný, ale nerozhodný panovník. Na všechna rozhodnutí a problémy odpovídal „Dobře, dobře“. Dostal přezdívku „král Dobře“.

Nástupcem Vladislava se stal **Ludvík Jagellonský**.

Byl korunován králem již ve třech letech.

Byl nucen bojovat s Turky a v roce 1526 zahynul v prohrané **bitvě u Moháče**, když zapadl do bahna a zalehl ho jeho kůň.

Jagellonci neměli mužského potomka – **vymřeli po meči**.

Ludvík Jagellonský
(zvaný Ludvík Dítě)

Jiří z Poděbrad i Vladislav Jagellonský bojovali o český trůn s uherským králem Matyášem Korvínem. Vladislav vládl v Čechách, Matyáš na Moravě.

Za vlády Jagellonců vzniklo v Čechách spousta gotických staveb. Nejvýznamnější je **Vladislavský sál na Pražském hradě**.

Vladislavský sál
na Pražském hradě

?? JIŘÍ Z PODĚBRAD A JAGELLONCI

A

B

C

D

1. Ludvík Jagellonský
2. Ladislav Pohrobek
3. Jiří z Poděbrad
4. Vladislav Jagellonský

Jagellonci

271671
JIR INTERASTU.

Doplň rodokmen:

Vladislav Jagellonský

syn:

dcera:

manžel:

Přezdívkou

Spoj dvojice:

Král Bene/Dobře	Jiří z Poděbrad
Husitský král	Ladislav
Pohrobek	Vladislav Jagellonský

Kvíz

Odpověz na otázky o Jiřím z Poděbrad:

- a) Pocházel z panovnické rodiny?
 - a. ANO
 - b. NE
- b) Jak se stal králem?
 - a. Vzal si princeznu
 - b. Zvolila ho česká šlechta
- c) Jiří z Poděbrad byl:
 - a. Výborný diplomat
 - b. Velký opilec

Protičník

Jiří z Poděbrad i Vladislav Jagellonský postupně válčili proti jednomu nepříteli. Byl jím:

..... král

Matyáš

To kdybych
věděl...

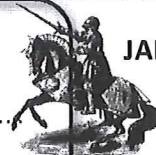
Z jaké země
Jagellonci
pocházeli?

.....

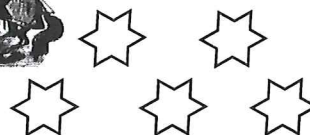
Ludvík Jagellonský nastoupil na trůn velmi mladý a bohužel dlouho

nevládl. Zemřel, když prchal z prohrané bitvy u

roku V jaké zemi se nachází Moháč?

JAK MI TO DNES ŠLO?

VL 5.12.

Rozhovor s husitským králem Jiříkem z Poděbrad

Napsal Jindřich Kačer

Chtěl jsi
být králem,
Jiříku?

Kdysi vládl českým zemím rod Přemyslovců. Jenže ti roku 1306 vymřeli a od té doby usedali na český trůn jen samí králové s cizím původem. Jedinou výjimkou se stal Jiří z Poděbrad (vládl 1458–1471), který pocházel z českého šlechtického rodu, královskou krev ale neměl. Jak se mu to povedlo?

? Každé dítě má vysněné povolání. Chce se stát třeba pilotem nebo krotitelem lvů. Tys chtěl být od malička králem, Jiříku?

Ale vůbec ne. Něco takového mě nemohlo ani napadnout. Když jsem se narodil, zuřily v Čechách zrovna husitské války. Já sice pocházel z významného husitského šlechtického rodu, ale na královský trůn nemohl nikdo ze šlechticů ani pomyslet. To bych musel být z panovnického rodu.

? Takže jsi byl od malička husitou?

No a jakým! Můj táta Viktorín i strýc Hynek byli kamarádi samotného Jana Žižky. Strýc Boček mi jednou říkal, že jsem Žižku osobně potkal. Prý mě zvedl do vzduchu jako pírkó. Takovou měl sílu! Já si to nepamatuju. Byly mi čtyři, když umřel.

? Měl jsi hodně strýců, bratranců a dalších příbuzných?

Už jsem řekl!
O mamince
nemluví!

Strýců hodně, bratrance žádného. Strýc Boček se o mě staral, když mi umřel táta. To mi bylo sedm let. Ale za další tři roky umřel i on, a tak si mě vzal

k sobě strýc Heralt z Moravy, kterého jsem předtím vůbec neznal. Nikdo ze strýců neměl další děti, takže jsem si neměl moc s kým hrát, ale vlastně to bylo štěstí. Zdědil jsem celé poděbradské východočeské panství.

? A co tvá maminka? O ní vůbec nic nevíme.

Ani se nedozvíte! Na tuto otázku odmítám odpovídat! Kvůli matce si mě mí nepřátelé nejdou dobírat a já to nehodlám trpět. (Přečti si Nejistý původ Jiříka z Poděbrad.)

? Promiňte, Vaše Veličenstvo, nechtěl jsem se Vás dotknout. Vraťme se tedy k Heraltovi. Slyšel jsem, že jsi po jeho boku zabíjel právě husity. Jak se to slučuje s tvou vírou?

Není husita jako husita. Když mi bylo čtrnáct, v roce 1434, bojoval jsem se strýcem

ilustrovala Marieka Vydová

VL 5. TŘ.

Rozhovor s husitským králem Jiříkem z Poděbrad

Napsal Jindřich Kačer

Chtěl jsi
být králem,
Jiříku?

Kdysi vládl českým zemím rod Přemyslovců. Jenže ti roku 1306 vymřeli a od té doby usedali na český trůn jen samí králové s cizím původem. Jedinou výjimkou se stal Jiří z Poděbrad (vládl 1458–1471), který pocházel z českého šlechtického rodu, královskou krev ale neměl. Jak se mu to povedlo?

? Každé dítě má vysněné povolání. Chce se stát třeba pilotem nebo krotitelem lvů. Tys chtěl být od malička králem, Jiříku?

Ale vůbec ne. Něco takového mě nemohlo ani napadnout. Když jsem se narodil, zuřily v Čechách zrovna husitské války. Já sice pocházel z významného husitského šlechtického rodu, ale na královský trůn nemohl nikdo ze šlechticů ani pomyslet. To bych musel být z panovnického rodu.

? Takže jsi byl od malička husitou?

No a jakým! Můj táta Viktorín i strýc Hynek byli kamarádi samotného Jana Žižky. Strýc Boček mi jednou říkal, že jsem Žižku osobně potkal. Prý mě zvedl do vzduchu jako prírko. Takovou měl sílu! Já si to nepamatuju. Byly mi čtyři, když umřel.

? Měl jsi hodně strýců, bratranců a dalších příbuzných?

Už jsem řekl!
O mamince
nemluvíme!

Strýců hodně, bratrance žádného. Strýc Boček se o mě staral, když mi umřel táta. To mi bylo sedm let. Ale za další tři roky umřel i on, a tak si mě vzal

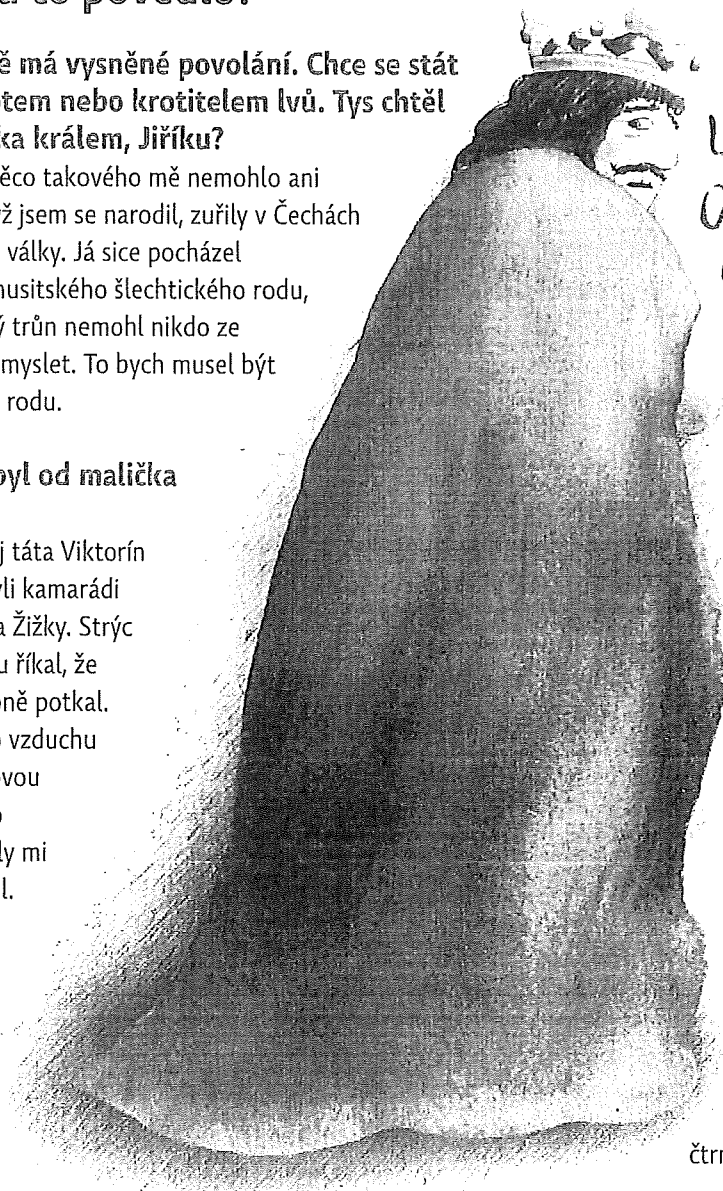
k sobě strýc Heralt z Moravy, kterého jsem předtím vůbec neznal. Nikdo ze strýců neměl další děti, takže jsem si neměl moc s kým hrát, ale vlastně to bylo štěstí. Zdědil jsem celé poděbradské východočeské panství.

? A co tvá maminka? O ní vůbec nic nevíme.

Ani se nedozvíte! Na tuto otázku odmítám odpovídat! Kvůli matce si mě mí nepřátelé nejednou dobírali a já to nehodlám trpět. (Přečti si Nejistý původ Jiříka z Poděbrad.)

? Promiňte, Vaše Veličenstvo, nechtěl jsem se Vás dotknout. Vraťme se tedy k Heraltovi. Slyšel jsem, že jsi po jeho boku zabíjel právě husity. Jak se to slučuje s tvou vírou?

Není husita jako husita. Když mi bylo čtrnáct, v roce 1434, bojoval jsem se strýcem

ilustrace Markéta Vojtová

Heraltem v bitvě u Lipan. Jenže tam se mleli husité mezi sebou. Já na straně umírněných husitů zápasil proti těm radikálním, kteří se odmítali dohodnout a vůbec nechťeli mír. Proto jsme jim museli dát za vyučenou.

2 No ale po Lipanech u nás přece to pravé husitství skončilo, ne?

To je ale nehorázná lež! Nebo to prostě nechápete. Vždycky jsem bojoval za rozumné husitské ideály. Dbal jsem na dodržování takzvaných kompaktát, kterými po Lipanech císař zaručoval husitům určitá práva. Chtěl jsem zachovat husitskou víru a udržet mírové dohody mezi husity a katolickými národy.

2 Znamená to, že od té doby měli husité a katolíci v Čechách dobré vztahy?

Ale kdepak. Katolíci a kališníci (husité) se stále navzájem nenáviděli. Proto jsem po té koruně ani nikdy netoužil. Spíš jsem chtěl hlídat rovnováhu, aby se na husity moc neplivalo. Z toho důvodu jsem se stal zemským správcem po boku krále Ladislava Pohrobka.

2 Jenže ten umřel, když mu bylo sedmnáct, v Praze. Zrovna, když jsi byl poblíž. Říká se, že jsi ho možná otrávil, aby ses dostal na trůn.

Další nehorázná lež. Ve vaší době už vědci prokázali, že zemřel na leukémii, ale po svém nástupu na trůn jsem tomu obvinění vskutku musel nejednou čelit. Říkali, že jsem byl chtivý po moci, a proto jsem mladého Ladislava odstranil z cesty. Jenže já ho měl rád. Byl to docela

chytrý a schopný kluk na to, že byl Habsburk. Až když tak nečekaně umřel, rozhodl jsem se kandidovat na český trůn.

2 Mluvíš, jako kdyby tě museli přemlouvat.

To zase ne. Byl jsem v té době jednoznačně nejmocnějším mužem v Čechách a nechťel jsem dopustit, aby českou korunu získal zase nějaký cizinec, který našim záležitostem nerozumí. Husitství bylo tehdy naší národní zvláštností a zpoza hranic se na nás dívali skrz prsty. A o mně se říkalo, že prý dokážu vyjít i s katolíky. Proto v Čechách udělali výjimku a zvolili králem našince, tedy mě, i když jsem nebyl z panovnického rodu.

2 A jak bys svou vládu zhodnotil?

Dařilo se mi spíš střídavě. Katolíci totiž nechťeli moc vycházet se mnou, kompaktáta nekompaktáta. Měl jsem jednoho obzvlášť nepřijemného nepřitele, uherského krále Matyáše Korvína. Zprvu se tvářil, že mě podporuje. Ostatně sám se dostal na uherský trůn podobně jako já. Nebyl rodem žádný panovník, jen

Nejistý původ Jiřka z Poděbrad

O Jiřkově dětství víme s jistotou jen to, že se narodil roku 1420 a jeho otcem byl Viktorín z Poděbrad. Jeho matku neznáme, což vede k domněnkám, že byl nemanželského původu. To mu také občas vytýkali například různými vládními nariadeními. Někteří historici mají za to, že Jiřkovou matkou byla jistě Anna z Vartenberka, vdova po Viktorínově bratru. Přesto o ní z jím sice chybí, ale prostě se nechťelí smířit s tím, že byl obklopen „národní lordina“ bastardi.

uherský šlechtic. Pak se najednou pevněji usadil a spolu s papežem proti mně vedl křížové tažení. Skončilo to v podstatě remízou, ale musel jsem mu nechat Moravu a Slezsko. Představte si to nehorázné rozdělení české koruny!

2 Lituješ nějakého svého rozhodnutí?

Nejvíce mě mrzí, že se mi nepodařilo prosadit nástupnictví svých synů. Katolíci to nechťeli připustit. Musím ale kriticky přiznat, že to byli

všichni tři rozmazlení holomci. Snad si to ani nezasloužili.

2 Neměl jsi náhodou čtyři syny?

Nejstaršího Bočka nepočítám. Ten měl od malička chatrnou mysl a ani pořádně nevnímá svět. Každopádně po mně přišli slabí Jagellonci. To už je sice jiný příběh, ale i ten vypráví o bezmocném králi a silné šlechtě. A právě z řad šlechty já pocházím! Na to jsem náležitě hrdý. □

DOBROVOLNÝ ÚKOL

	ANO	NE
Král Jiří z Poděbrad chtěl být od malička králem.		
Jiří z Poděbrad se znal osobně s Janem Žižkou.		
Bojoval v Bitvě u Lipan.		
„Bastard“ je označení pro nemanželské dítě.		
Král Jiří z Poděbrad měl 4 syny.		